

Apurahat 2022

Suomen Lääketieteen Säätiö
Lääkäriseura Duodecim

LÄÄKÄRISEURA
DUODECIM

SUOMEN LÄÄKETIETEEN SÄÄTIÖ

**Tukemalla tutkimusta
Suomen Lääketieteen
Säätiö antaa tutkijoille
mahdollisuuden
muuttaa maailmaa**

Suomen Lääketieteen Säätiö, 2022

www.laaketieteensaatio.fi

Twitter: @LaaketieteenS

Toimitus: Mari Heikkilä / Narratiivi

Taitto: Ilmari Tuomivaara

Kuvat: apurahansaajat

SUOMEN LÄÄKETIETEEN Säätiön perusti vuonna 1960 Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, joka lahjoitti alkupääomaksi viisi miljoonaa silloista markkaa. Yksityishenkilöiden ja elinkeinoelämän lahjoitusten avulla säätiö on kasvanut yhdeksi merkittävimmistä lääketieteellisen tutkimuksen tukijoista maassamme. Se jakaa vuosittain yli kaksi miljoonaa euroa apurahoja tutkijanuransa eri vaiheissa oleville lääkäreille. Edustettuina ovat kaikki lääketieteen alat. Lisäksi säätiö myöntää vuosittain Pohjola-yhtiön lääketieteen palkinnon huomattavasta elämäntyöstä lääketieteen alalla. Apurahat ovat haettavissa toukokuun aikana.

Lisätietoja säätiöstä ja apurahoista:
www.laaketieteensaatio.fi

LÄÄKÄRISEURA DUODECIM

SUOMALAINEN LÄÄKÄRISEURA Duodecim on perustettu vuonna 1881, ja se on Suomen suurin tieteellinen yhdistys. Seuraan kuuluu yli 24 000 lääkäriä ja lääketieteen opiskelijaa sekä 132 lääketieteellistä yhdistystä. Se kehittää lääkärin ammattitaitoa täydennyskoulutusten, julkaisujen ja tutkimusapurahojen avulla. Se myös julkaisee Kustannus Oy Duodecimin kautta terveydenhuollon ammattilaisille oppi- ja käsikirjoja, tietokantoja ja sähköisiä palveluita päivittäisen työnteon tueksi. Lisäksi Duodecim tarjoaa suurelle yleisölle luotettavaa ja ymmärrettävää tietoa terveydestä ja sairauksista.

Lisätietoja Duodecimista:
www.duodecim.fi

Klaus Elenius / Suomen Lääketieteen Säätiön hallituksen puheenjohtaja

Hyvät lääketieteen ystävät,

TÄNÄ VUONNA Suomen Lääketieteen Säätiö myöntää apurahoina noin 2,4 miljoonaa euroa 101 lääkäritutkijalle. Apurahahakemuksia tuli 590, mikä on selvästi vähemmän kuin viime vuonna, jolloin hakemuksia tuli toiseksi eniten säätiön historiassa (778 kpl). Yksi mahdollinen selitys ilmiölle on, että koronaepidemian myötä moni lääkäri on siirtynyt tutkimuksen parista hoitotyöhön.

Vaikka hiljainen hakemusvuosi toivottavasti jää poikkeukseksi, on tärkeää jatkossa lisätä tutkimustyön houkuttelevuutta lääkärien keskuudessa ja parantaa mahdollisuuksia

tutkimustyön tekemiseen. Säätiön apurahanhakijoille keväällä tekemä kysely paljasti, että lääkärit ovat kliinisessä työssä kuormittuneita. Irtautuminen tutkimuksen pariin voi olla vaikeaa tai suorastaan mahdotonta. Lisäksi hakijat kertoivat, että rahoituksen saaminen tutkimustyöhön on hankalaa, sitä myönnetään liian lyhyissä pätkissä ja ansiotaso laskee, kun lääkäri siirtyy tutkimustyöhön. Säätiö pyrkii omalta osaltaan raivaamaan näitä tutkimusapurahojen työskentelykaudet 6, 12 ja 24 kuukauteen. Lisäksi tutkimusapuraha voidaan

Vain tutkimuksen kautta Suomessa saadaan tulevaisuudessakin uusia hoitoja käyttöön.

apurahansaajan niin halutessa siirtää esimerkiksi sairaalatyönantajan käytettäväksi, jolloin lääkäri voi saada tavallista palkkaa tutkimustyötä tehdessään. Myönnämme tänä vuonna myös aiempaa enemmän suuria Uudet tutkimusavaukset -apurahoja, jotka tarjoavat kokeneemmalle tutkijalle mahdollisuuden keskittyä isompaan tutkimushankkeeseen. Nämä apurahat ovat olleet erittäin kysyttyjä.

Syksyllä julkaistiin Lääketieteen tutkimusrahoitus 2022 -selvitys, jonka tulokset ovat kaaria luettavaa. Kliinisen lääketieteen tutkimusmenot vähenivät suomalaisissa yliopistoissa vuosikymmenen aikana viidenneksellä. Valtio, joka on perinteisesti ollut merkittävä kliinisen tutkimuksen rahoittaja, vähensi valtion tutkimusrahoitusta (VTR) kymmenessä vuodessa 46 prosentilla. Toisaalta tiedetään, että samaan aikaan myös perustutkimusta tekevien lääkäreiden määrä vähenee ja lääketieteellistä tutkimusta tekevät yhä useammin muut kuin lääkärit. Trendi on huolestuttava. Lääkärien

tekemä tutkimus on tärkeää, sillä tieteellisen annin lisäksi se edistää laajasti suomalaisen lääkärikunnan ammatillista osaamista ja tieteellisen tiedon hyödyntämistä. Vain tutkimuksen kautta Suomessa saadaan tulevaisuudessakin uusia hoitoja käyttöön.

Säätiöiden rooli lääketieteellisen tutkimuksen rahoittajana on selvityksen perusteella viimeisten kymmenen vuoden aikana selvästi noussut. Kotimaiset säätiöt rahoittavat nykyisin lähes 100 miljoonalla eurolla lääketieteen tutkimusta vuodessa, mikä on enemmän kuin Suomen Akatemian ja Business Finlandin lääketieteeseen myöntämä rahoitus yhteensä. Vaikka säätiöiden kasvanut panostus lääketieteen tutkimukseen on hieno asia, on tärkeää, että myös valtio kantaa jatkossa paremmin oman kortensa kekoon.

Haluamme säätiönä tuoda esiin lääketieteellisen tutkimuksen merkitystä. Kannattaa seurata meitä Twitterissä @laaketieteenS ja käydä vierailulla kotisivuillamme laaketieensaatio.fi, jossa on tutkijahaastatteluja ja podcasteja. Voit myös lahjoittaa säätiön kautta rahaa lääketieteen alan tutkimukseen, esimerkiksi joululahja- tai syntymäpäiväkeräyksellä.

Lämpimät onnitteluni kaikille apurahan saajille! Kerrothan säätiön apurahoista myös kollegoillesi, jotta he osaavat hakea apurahaa ensi vuoden toukokuussa.

Uudet tutkimus-avaukset -apuraha

SÄÄTIÖ JAKAA vuonna 2022 erityisapurahan uusiin tutkimusavauksiin korkean riskin tutkimushankkeissa. Säätiö haluaa näin tukea nuoria lääkäreitä ja uusia tutkijasukupolvia, jotka etsivät ratkaisuja tulevaisuuden haasteisiin. Lääketieteen tutkimuksen odotetaan vastaavan muun muassa uusien tartuntatautien ja ilmastonmuutoksen tuomiin terveysuhkiin. Toisaalta teknologian kehitys, kuten tekoälyn ja täsmähoitojen kehittyminen, luo uusia mahdollisuuksia. Apurahat on tarkoitettu lääkäritutkijoille hankkeapurahoina lääketieteellisesti merkittävään uuteen tutkimusavaukseen. Säätiö myönsi vuonna 2022 apurahat kuudelle tutkimusryhmälle, yhteensä 340 000 euroa.

DOSENTTI OTSO ARPONEN,
TAMPEREEN YLIOPISTO, 70 000 €
Uudet koneoppimispohjaiset menetelmät mammografiapohjaisessa rintasyöpäriskin arvioimisessa

DOSENTTI OSCAR BRÜCK, HUS, 70 000 €
Solumorfologinen digitaalinen kaksonen

LT MARIA PERDOMO,
HELSINGIN YLIOPISTO, 50 000 €
Virukset keskuudessamme: Ihmisen DNA-virusten kliininen merkitys

LT HANNA RENVALL, HUS, 50 000 €
Optisesti pumpatut magnetometrit (OPM) kajoamattomassa aivokuvantamisessa: Kliininen käytettävyys ja vertautuvuus käytössä olevaan teknologiaan

DOSENTTI VILLE SALLINEN, HUS, 50 000 €
Varjoainetehosteinen tietokonetomografia akuutin vatsan diagnostiikassa potilailla, joilla on munuaisten vajaatoiminta (INCARO trial)

DOSENTTI JUHA VÄYRYNEN,
OULUN YLIOPISTO, 50 000 €
Monikanavainen suolistosyövän immuniteettia lamaavien tekijöiden ja solujen määritys

Dosentti Otso Arponen / Uudet tutkimusavaukset -apuraha

Tekoäly voi auttaa arvioimaan rintasyöpäriskiä

DOSSENTTI Otso Arponen ryhmineen tutkii, voidaanko tekoälyn avulla havaita mammografiakuvista, jos ihmisellä on kohonnut riski sairastua rintasyöpään.

”Tekoälyn etuna on, että se voi löytää kuvista piirteitä, joita ihmissilmä ei edes pysty erottamaan”, Arponen kertoo.

Tutkimuksessa tekoälysovellukselle syötetään suuri määrä mammografiakuvia, josta se etsii erityspiirteitä. Osa kuvauksessa käyneistä naisista sairastuu myöhemmin rintasyöpään.

”Ideana on, että vaikka ihmisellä ei vielä ole havaittavaa rintasyöpää, kuvissa voi olla jo ihmissilmälle erottumattomia muutoksia, jotka viittaavat syöpäriskiin.”

Yleisesti tiivis rintarauhaskudoksen rakenne on yhteydessä korkeampaan syöpäriskiin ja vaikeuttaa syövän havaitsemista. Toisaal-

”Tavoitteena on, että löytyisi uusi keino ennustaa rintasyöpäriskiä. Kun kasvaimet havaitaan jo varhain, hoidot ovat vähemmän kuormittavia, potilaat pääsevät vähemmällä ja rintasyöpäkuolleisuus vähenee.”

ta ikääntyessä rauhaskudoksen suhteellinen määrä yleensä vähenee. Yksilön syöpäriskin kannalta onkin hieman epäselvää, mikä on rauhaskudoksen määrän merkitys. Tekoälyllä havaittavat piirteet saattavat parantaa syöpäriskin arviointia.

Arposen pyrkimyksenä on, että menetelmällä voitaisiin tunnistaa syöpään johtavia muutoksia mammografiakuvista ja ennustaa rintasyöpäriskiä. Lisäksi ennusteeseen voitaisiin yhdistää tietoa syövän perinnöllisestä riskistä.

”Jos tiedettäisiin, että ihmisellä on huomattavasti suurentunut riski sairastua rintasyöpään, hän voisi hyötyä esimerkiksi tihennetystä rintasyöpäseulonnasta tai magneettikuvantamis- seulonnasta”, Arponen sanoo.

LT Maria Perdomo / Uudet tutkimusavaukset -apurahan saaja

"On vielä paljon selvitettävää siinä, miten elimistössä majailevat virukset vaikuttavat ihmisten terveydentilaan. Tämä apuraha on erittäin tärkeä, sillä muutoin emme olisi voineet jatkaa tätä tutkimusta."

Ihmiskehossa lymyilee iso joukko viruksia

TIEDETTÄÄN, ETTÄ monet tautia aiheuttavat virukset säilyvät tartunnan jälkeen ihmisen kudoksissa koko tämän eliniän. Tällaisia ovat esimerkiksi parvorokko-, vesirokko-, vauvarokko- ja papilloomavirukset. LT Maria Perdomo tutkii, mikä on näiden virusten lääketieteellinen merkitys.

"Olemme löytäneet ainakin 17 DNA-virusta, jotka jäävät pysyvästi ihmiselimistöön. Ne ovat kuin vierailijoita, jotka tulevat kylään viikoksi, mutta jäävätkin luoksesi pysyvästi", Perdomo kuvailee.

Vielä ei tiedetä, minkälaisilla eri tavoilla nämä virukset vaikuttavat elimistössä. Jotkut niistä, kuten papilloomavirus, voivat aiheuttaa syöpään johtavia muutoksia. Toiset voivat ih-

misen vastustuskyvyn heikennettyä esimerkiksi vanhemmiten aiheuttaa taudin, kuten vesirokkovirus vyöruusun. On myös vahvoja syitä epäillä, että virukset voivat olla autoimmuunitautien taustalla. Esimerkiksi Epstein-Barr-viruksen epäillään liittyvän MS-taudin syntyyn.

"Haluamme selvittää, missä kaikkialla ihmiselimistössä DNA-viruksia esiintyy ja millaisten tautien syntyyn ne voivat vaikuttaa. Yllättäen löysimme esimerkiksi papilloomavirusta luuytimeistä. Koska verisolut kehittyvät luuytimessä, herää kysymys, voisivatko virukset olla myös verisyyöpien taustalla."

TUKEA APURAHAN HAKIJOILLE JA SAAJILLE

Tutkimusapurahan hakeminen voi olla työlästä, etenkin tutkijauran alkutai-paleella. Kuka voi hakea apurahaa? Mitä apurahaa voin hakea? Minäläinen on hyvä tutkimussuunnitelma? Mitä tietoa hakemukseen tulee liittää?

Näihin ja moniin muihin kysymyksiin vastauksia saa Suomen Lääketieteen Säätiön kotisivuilta. Pyrimme myös tarjoamaan tukea apurahan saajille tietopakettien ja koulutusten muodossa, jotta he voisivat keskittyä tutkimuksen tekemiseen.

Dosentti Heikki Huhta / Tutkimusryhmän perustajan -apuraha

Mikrobit saattavat paljastaa aggressiivisen haimasyövän

EI EHKÄ heti tule mieleen, että haimassa saattaisi olla bakteereja, mutta viimeaikaisissa tutkimuksissa tämä on selvästi osoitettu. On myös havaittu, että haimasyöväsä tietyt bakteerikannat yleistyvät. Ne saattavat vaikuttaa lääkehoitojen toimivuuteen.

Dosentti, haimakirurgi Heikki Huhta kokeilee selvittää mikrobien roolia haimasyövässä. Tutkijat ottavat kasvainnäytteitä ja tekevät metagenomi-pohjaisia mikrobistoanalyyskejä.

”Vielä ei tiedetä, hyötyvätkö mikrobit vain kasvaimen luomista olosuhteista, vai onko niillä myös jokin merkitys syövän synnyssä. Tätä haluamme selvittää”, Huhta kertoo.

Haimasyöpä on nousemassa toiseksi eniten kuolemia aiheuttavaksi syöväksi länsimaissa. Siihen sairastuu yli tuhat suomalaista vuodessa. Usein tauti löydetään liian myöhään, jolloin hoitojen hyödyt ovat rajalliset.

Huhta etsii myös uusia apuvälineitä haimasyövän diagnostiikkaan. Hän kehittää kokeileen tekoälyyn ja kuvantunnistukseen perustuvia menetelmiä haimakasvainten tunnistamiseksi tietokonetomografiakuvista.

”Haaveenani on, että haimasyöpä havaittaisiin tulevaisuudessa varhemmin, jolloin useampi potilas pääsisi hoidon piiriin.”

”Apurahojen hakeminen vie paljon kliinikkotutkijoiden aikaa. Helpottaa, kun voi nyt keskittyä tutkimukseen. Meillä on iso tutkijaverkosto, jossa jokaisella on omat vahvuutensa ja tuomme osaamisemme yhteen.”

Tutkimusryhmän perustajan -apuraha

DOSENTTI HEIKKI HUHTA, OYS, 170 000 €

Uudet teknologiat osana haimasyövän parempaa diagnostiikkaa ja hoitoa

LT MARIA HURSKAINEN, HELSINGIN YLIOPISTO, 170 000 €

Sydän solu solulta – sydänsiirteen toiminnan arviointi yksisolutasolla

LT OTTO KAUKO, TURUN YLIOPISTO, 190 000 €

Syöpäsolujen kasvun säätelyn hajanaisuus lääkeresistenssissä ja kasvaimen etenemisessä

DOSENTTI LAURA-MARIA MADANAT-HARJUOJA, HYKS INSTITUUTTI, 190 000 €

Uusien syöpäalttiusgeenimutaatioiden tunnistamisesta syövän varhaiseen totetamiseen nestebiopsiaa käyttäen lapsuusiän kiinteissä kasvaimissa

TUTKIMUSRYHMÄN perustajan apurahojen kohderyhmänä ovat väitelleet lääkärit. Nämä apurahat mahdollistavat päätoimisen tutkimuksen ilman päätoimen päivittäisiä velvoitteita 18 kuukauden ajaksi kolmen vuoden aikana. Vuonna 2022 säätiö myönsi apurahat neljälle tutkijalle/tutkimusryhmälle, yhteensä 720 000 euroa.

Dosentti Pyry Sipilä / Palaavan tutkijan apurahan saaja

"Vuoden post doc -kausi Oxfordin yliopistossa oli oikein mukava. Siellä oli kiva tutkimusyhteisö ja sain hyödyllisiä verkostoja."

Miten infektiot liittyvät dementiaan?

VIIME VUOSIEN tutkimusten perusteella näyttää yhä vahvemmin siltä, että infektiot ovat yhteydessä lisääntyneeseen vaaraan sairastua dementiaan. Tutkijat ovat myös löytäneet useita viruksia ja bakteereita, joiden uskovat edesauttavan muistisairauksien syntyä. Esimerkiksi herpes simplex-virusta ja Porphyromonas gingivalis -bakteria on epäilty Alzheimerin taudin laukaisijoiksi.

LT Pyry Sipilä selvittää laajojen väestötutkimusten avulla infektioiden merkitystä dementian synnyssä. Hän on kollegoineen havainnut, että sairaalahoitoon infektion vuoksi joutuneilla ihmisillä on noin 1,5-kertainen

vaara sairastua dementiaan. Tyypillisimpiä sairaalahoitoa vaativia infektioita ovat hengitystie- ja virtsatie- tulehdukset sekä ruuansulatuskanavan tulehdukset.

Sipilän tavoitteena on päästä selville, mistä tämä ilmiö johtuu.

"Vielä ei ymmärretä, voivatko infektiot todella nopeuttaa dementian kehittymistä tai saada sen aikaan. Siksi on tärkeää saada lisää ymmärrystä infektioiden ja immuunijärjestelmän roolista. Sitä kautta voi mahdollistua myös uusien hoitojen kehittäminen", Sipilä sanoo.

Palaavan tutkijan apuraha

LT JUSSI-PEKKA TOLONEN, OULUN YLIOPISTO, 50 000 €

Pikkuaivojen kehityksen ja tautien kantasoluperäiset mallit

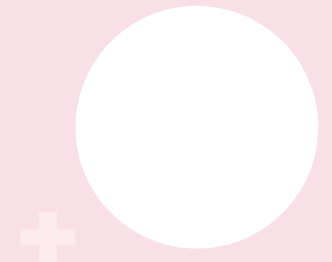
DOSENTTI PYRY SIPILÄ, HELSINGIN YLIOPISTO, 50 000 €

Infektiot dementiaan johtavien tautiketjujen osana

LT IFTAKHER HOSSAIN, TURUN YLIOPISTO, 50 000 €

Uudet verestä mitattavat biomerkkiaineet akuutin diffuusin aksonivaurion saaneiden ja pitkäaikaisista jälkioireista kärsivien potilaiden tunnistamisessa

PALAAVAN tutkijan apuraha on tarkoitettu ulkomailta Suomeen palaavalle tutkijalle. Vuonna 2022 säätiö myönsi kolme palaavan tutkijan apurahaa, yhteensä 150 000 euroa.

POST DOC -POOLIN KEVÄT- HAKU 1.1.-31.1.2023

Säätiöiden post doc -pooli on Säätiöt ja rahastot ry:n jäsensäätiöiden perustama apurahavaranto, joka on tarkoitettu tohtorien ulkomaiseen työskentelyyn. Poolin on määrä edistää Suomen tieteen kansainvälistymistä tarjoamalla yhdestä lähteestä nuorille tutkijoille 6–24 kuukautta kestävä ulkomaisen tutkimusjakson kustannukset kokonaisuudessaan kattava, joustava rahoitus. Säätiöiden post doc -poolin haku järjestetään kaksi kertaa vuodessa: kevät-haku 1.–31.1. ja syys-haku 15.8.–15.9.

Post doc -apurahat

**LT JUUSO PAAJANEN, HELSINKI,
HARVARD MEDICAL SCHOOL, BOSTON,
YHDYSVALLAT, 50 000 €**

Keuhkopussin mesoteliooma ja keuhkosityöpä
**LT ILARI RAUTALIN, HELSINKI, AUCKLAND,
UUSI-SEELANTI, 65 000 €**

*Lukinkalvonalaisen verenvuodon riskitekijät
sekä maailmanlaajuinen tautitaakka*

T **OHTORIEN ULKOMAILLA** tapahtuvaan työskentelyyn myönnetään apurahoja säätiöiden yhteisen post doc -poolin kautta. Poolin apurahat on tarkoitettu Suomesta ulkomaille lähteville, hiljattain väitelleille tutkijoille. Vuonna 2022 säätiö myönsi post doc -poolin kautta kaksi post doc -apurahaa, yhteensä 115 000 euroa.

Tutkimusapuraha päätoimiseen tutkijana työskentelyyn

TUTKIMUSAPURAHAT mahdollistavat 6, 12 tai 24 kuukauden päätoimisen työskentelyn tutkimuksen parissa. Vuonna 2022 säätiö myönsi tutkimusapurahoja 40 tutkijalle, yhteensä 616 000 euroa. Säätiö myönsi kuuden kuukauden apurahan 15 lääkärielle, yhteensä 213 000 euroa, 12 kuukauden apurahan neljälle lääkärielle, yhteensä 108 000 euroa ja 24 kuukauden apurahan kahdeksalle lääkärielle, 462 000 euroa.

LT Olli Nevalainen / Tutkimusapurahan saaja

"Kyseessä on maailmalla ensimmäinen pitkäaikaisseuranta koronan lääkehoidosta satunnaistetussa hoitokokeessa. Pyrimme myös saamaan arvion siitä, kuinka moni Suomessa kokee parantuneensa korontaudista oireiden ja elämänlaadun suhteen."

Long-COVID-oireet sairaalaan joutuneilla koronapotilailla

OLLI NEVALAINEN tutkii vaikean COVID-19-infektion vuoksi sairaalaan joutuneiden suomalaispotilaiden pitkäaikaista toipumista.

"Tutkimme toipumisen lisäksi, millaisia ja miten yleisiä pitkittyneet koronaoireet ovat", Nevalainen kertoo.

Tutkimuksessa on jo saatu ensimmäiset tulokset vuoden seurannasta. Noin 85 prosenttia potilaista koki parantuneensa taudista, mutta noin 15 prosenttia koki itsensä vielä puolikuntoiseksi.

"Tavallisinta oli väsymys ja heikkous, jota koki noin neljäsosa oireilevista. Lisäksi ilmoitettiin muun muassa nivelkivuista, muistiongelmista ja keskittymisen häiriöistä."

Sairaalaan annettua viruslääke remdesiviirillä ei tutkimuksessa havaittu olevan vaikutusta long-COVID-oireiden ilmenemiseen. Suuremmissa kansainvälisissä tutkimuksissa on kuitenkin todettu, että lääke voi varhain annettuna estää koronaoireiden pahentumista.

Nevalaisen mukaan pitkittyneet oireet voivat johtua long-COVID:n lisäksi muistakin syistä. Sairaalahoidon itsessään, erityisesti tehohoidon, voi aiheuttaa pitkän toipumisajan etenkin vanhemmille ihmisille. Lisäksi korona ja sen komplikaatiot ovat voineet aiheuttaa fyysisiä vaurioita, esimerkiksi arpia keuhkoihin.

6 kk

LO = lääketieteen opiskelija

LT ELINA JOKINEN, TAMPERE, 15 000 €
Ulosteensiirto leikkauksenjälkeisen Crohnin taudin hoidossa

LT SUSANNA PAJULA, TURKU, 15 000 €
Rintasyövän jälkeisen yläraajan immunesturvotuksen patofysiologiasta kirurgiseen hoitoon

LT ARI PELLI, OULU, 15 000 €
Sydänsähkökäyrä ja sydänsähkökäyrän pitkäaikaisrekisteröinti rytmihäiriötahdistin-hoidon kuolleisuushyödyn ennustetekijöinä primaaripreventiossa.

LT ANNI POHJOLA, HELSINKI, 15 000 €
Toiminnallisten aivoalueiden kuvantaminen ja paikannus aivojen valtimo-laskimoepämuodostumapotilailla

LT SUSANNA SAVUKOSKI, OULU, 15 000 €
Estrogeenikorvaushoidon pitkäaikaiset terveysvaikutukset ennenaikaisesti vaihdevuosiin tulleilla naisilla: estrogeenikorvaushoidon käytön keston yhteys sairastuvuuteen ja kuolleisuuteen valtakunnallisessa rekisteriaineistossa.

LT SARA VÄYRYNEN, OULU, 15 000 €
Iho- ja pehmytkudosinfektiot: väestötason geneettiset ja sekundaariset riskitekijät

LT ANTTI VÄÄNÄNEN, HELSINKI, 15 000 €
Spinaalinen fentanyl tai epiduraalipuudutus alkuvaiheen synnytyskivunlievityksessä synnytyksen käynnistyksen yhteydessä

LO SOFIA AINONEN, OULU, 13 500 €
Synnytyksenaikaisen ja syntymän jälkeisen antibiootin vaikutus suolen mikrobistoon ja lapsen myöhempään terveyteen

LO KIMMO HAIMILAHTI, HELSINKI 13 500 €
B3-vitamiini - Uusi hoito mitokondriaalisiin lihastauteihin

LO JOUNI KUJALA, KUOPIO, 13 500 €
Sirkuloivat nukleiinihapot metastasoivan rintasyövän merkkiaineina

LL SAKRIS KUPILA, HELSINKI, 13 500 €
Verkkopohjaisen painonhallintaintervention vaikutus psyykkiseen hyvinvointiin, koettuun elämänlaatuun ja terveystalvelujen käyttöön

LL SIVAN LIVSON, HELSINKI, 13 500 €
Tromboottinen mikroangiopatia raskauden aikana

LL REETTA PUISTO, TURKU, 13 500 €
Perinataalitekijöiden vaikutus lasten suoliston mikrobistoon ja allergiariskiin

LO SAMI PUUSTINEN, KUOPIO, 13 500 €
Hyperspektrikuvantamisen neurokirurgiset sovellukset ja leikkauksenaikainen käyttö

LL JOONAS WIRKKALA, OULU, 13 500 €
Diabeettisen retinopatian nykyhoito ja vaikutus näkökykyyn

LT Elina Jokinen / Tutkimusapurahan saaja

"Apurahan saaminen tuntui hyvältä.

Toivon, että voin tutkimuksella lisätä ymmärrystä siitä, miten suolistomikrobiston muokkaaminen vaikuttaa Chronin taudissa ja voisivatko potilaat hyötyä ulosteensiirroista."

Auttaisiko ulosteensiirto Chronin taudissa?

CHRONIN TAUTI on tulehduksellinen suolistosairaus, jonka tarkkaa tautimekanismia ei tunneta. Tiedetään kuitenkin, että tautia sairastavilla puolustusjärjestelmän toiminta on poikkeavaa ja suolistomikrobisto vaikuttaa taudin kehittymiseen.

Taudin hoidossa käytetään tulehdusreaktota hillitseviä lääkkeitä, mutta usein käy niin, että tulehdusta ei saada kuriin ja joudutaan turvautumaan leikkaukseen. Siinä poistetaan tulehtunut osa suolistosta. On kuitenkin iso riski, että tauti uusiutuu.

LT Elina Jokinen tutkii, auttaisiko leikkauksen jälkeen annettu ulosteensiirto yhdessä lää-

kityksen kanssa estämään tai hidastamaan Chronin taudin uusiutumista. Yksittäisissä tutkimuksissa on jo aiemmin saatu lupaavia tuloksia ulosteensiirtojen käytöstä tulehduksellisissa suolistosairauksissa. Ideana on, että terveen ihmisen ulosteen mukana siirtyvä suolistomikrobisto voisi palauttaa suoliston tasapainon ja hillitä tulehdusta.

"Toiveena on tutkimuksen avulla saada lisätietoa siitä, mikä on suolistomikrobiston merkitys Chronin taudissa ja tekijöistä, jotka liittyivät taudin nopeaan aktivoitumiseen uudelleen", Jokinen kertoo.

12 kk

LL JOONA SARKKINEN,
HELSINKI, 27 000 €

Häiriintynyt itukeskusreaktio neurologisten
autoimmuunitautien synnyssä

LT ELINA JAAKKOLA, TURKU, 27 000 €

Harvinaisten psykiatrinen oireiden
neurobiologiset mekanismit

LL LAURI VANHARANTA,
HELSINKI, 27 000 €

Kolesterolin siirron ja varastoinnin
mekanismit solussa

LO INGA-MARIA LAUNONEN,
HELSINKI, 27 000 €

Munasarjasyövän tuumori-immuunimi-
kroympäristön spatiaalinen arkkitehtuuri
yksisolu-tasolla ja sen arviointi kliinisistä
kudosnäytteistä

24 kk

HLT MONA GIBREEL, TURKU, 60 000 €

Kolmiulotteisesti painetut biopolymeeripoh-
jaiset implantit tai telineet alaleuan luuvau-
rioiden korjaamiseen

LT LOTTA KINNUNEN, OULU, 60 000 €

Kananmunansiedätyshoito 6–16 -vuotiaille
kananmuna-allergisille lapsille

LT NICOLAS MARTINEZ-MAJANDER,
HELSINKI, 60 000 €

Nuorten aivoinfarktipotilaiden riskitekijät,
taustasyyt ja pitkäaikaisennuste.

LT OLLI NEVALAINEN,
HELSINKI, 60 000 €

COVID-sairaalapotilaiden pitkäaikaisen
COVID:in vaikutuksia selvittävän satunnais-
tetun monikeskustutkimuksen pitkäaikais-
seuranta

LL EERO POUKKA HELSINKI, 54 000 €

Koronarokotteiden tehokkuus Suomessa –
Rekisteripohjainen tutkimus

LO NOORA PÖLLÄNEN, HELSINKI, 54 000 €

NAD⁺-aineenvaihdunnan häiriöt syöpä-
kakeksiassa – mekanismi ja tulevaisuuden
hoitokeino?

LL SAMI QADRI, HELSINKI 54 000 €

Geneettiset tekijät ei-alkoholiperäisen ras-
vamaksataudin patogeneesissä – vaikutukset
maksan lipidimetaboliaan ja histopatologi-
aan

LT SARA TORNBERG, HELSINKI, 60 000 €

Veritulppien ja verenvuotojen estäminen
kirurgiassa (ARTS)

LT Lotta Kinnunen / Tutkimusapurahan saaja

"Ruokien siedätyshoidot ovat vielä kokeellista hoitoa, mutta toiveena on, että tutkimusten, kokemuksen ja hoidon kehittymisen myötä ne voitaisiin ottaa hoitovalikoimaan. Lapsen vaikea allergia kuormittaa perheitä."

Siedätyshoito voi lievittää lapsen kananmuna-allergiaa

LAPSEN VAIKEA kananmuna-allergia hankaloittaa koko perheen elämään, sillä kananmunaa on monissa ruoissa ja sen välttäminen on hankalaa. Pahimmillaan kananmunaa sisältävän ruoan nauttiminen voi johtaa voimakkaasti allergisella lapsella anafylaksiaan eli vakavaan äkilliseen yliherkkyyss-reaktioon.

LT Lotta Kinnunen tutkii kananmunasiedätyshoitoa, jolla pyritään lieventämään allergiaoireita ja kasvattamaan sietokykyä kouluikäisillä lapsilla. Hoidossa annetaan kananmunaa aluksi tarkoin määritetty hyvin pieni annos ruoan joukossa. Annosta lisätään lapsen sietokyvyn mukaan vähitellen kunnes päästään ylläpitoannokseen.

"Ensimmäiset annokset annetaan sairaalassa valvotusti. Tämän jälkeen perheelle anne-

taan tarkat ohjeet siitä, miten paljon kananmunaa sisältävää tuotetta annetaan ja miten annosta lisätään", Kinnunen kertoo.

Siedätyshoitoja on tutkittu kansainvälisesti lasten ruoka-aineallergioiden, kuten maitoallergian hoidossa. Kokemukset ovat olleet hyviä. Vielä tarvitaan kuitenkin lisää tietoa hoidon turvallisuudesta. Kinnunen toivoo, että lisääntyvän tutkimustiedon myötä siedätyshoito saataisiin tulevaisuudessa käyttöön kananmuna-allergian hoidossa.

"Perheen kuormitus ja stressi vähenisivät, kun ei tarvitsisi jatkuvasti tarkkailla ruokia ja pelätä anafylaktista reaktiota."

TÄTÄ SUOMESSA TUTKITAAN

Pandemia näkyi apurahahakemusten määrässä

Syövät, neurologiset sairaudet ja lastentaudit kiinnostavat edelleen tutkijoita.

SUOMEN LÄÄKETIETEEN Säätiön vuoden 2022 apurahahaussa säätiö vastaanotti määräaikaan mennessä 590 hakemusta. Määrä on selvästi vähemmän kuin vuonna 2021, jolloin hakemusmäärä, 778 kappaletta, oli säätiön historian toiseksi suurin. Koronapandemia on ohjannut terveydenhuollon resurssit hoitotyöhön, mikä on vaikeuttanut lääketieteellisen tutkimuksen tekemistä.

Hiljainen hakemusvuosi jäänee kuitenkin poikkeukseksi. Julkisen kliiniseen tutkimuk-

seen suunnatun rahoituksen määrä on ollut laskusuuntainen jo pitkään, mikä lisää säätiörahoituksen merkitystä kotimaisen tutkimuksen mahdollistajana.

”Meillä säätiöillä on tärkeä tehtävä suomalaisen lääketieteen ja tutkimuksen tukijoina. Lähivuosina näemme, kuinka julkisen rahoituksen jatkuva väheneminen ja pandemia vaikuttavat lääkäreiden mahdollisuuteen ja motivaatioon tehdä tutkimusta”, Suomen Lääketieteen Säätiön puheenjohtaja Klaus Elenius toteaa.

VUODEN 2022 APURAHAHAKEMUKSET LUOKITELTUNA

SAIRAUSRYHMÄ*	HAKEMUSTEN MÄÄRÄ			
	2022, kpl	2022, %	2021, kpl	2021, %
Syöpäsairaudet	95	16	119	15
Neurologiset sairaudet	75	13	88	11
Lastentaudit	68	12	84	11
Tuki- ja liikuntaelinsairaudet ja -vammat	58	10	60	8
Muut sisätaudit	51	9	85	11
Tartuntataudit	39	7	37	5
Sydän- ja verisuonisairaudet	35	6	61	8
Naistentaudit ja synnytys	34	6	65	8
Terveyden edistäminen, th:n toimintatavat	33	6	44	6
Mielenterveys, psykiatriset sairaudet	23	4	28	4
Hammaslääketiede	11	2	-	-
Muut	68	12	107	14
YHTEENSÄ HAKEMUKSIA	590		778	

* Sairauksien ryhmittelyssä on hyödynnetty soveltuvien osien ICD-10-tautiluokitusta. Ryhmiä on yhdistelty luettavuuden parantamiseksi. Toisaalta joukkoon on lisätty muutamia kategorioita, kuten lastentaudit sekä terveyden edistäminen ja terveydenhuollon toimintatavat. Vuonna 2022 yhdeksi kategoriaksi lisättiin hammaslääketiede, sillä apurahoja voidaan nyt hakea myös hammaslääketieteen alan tutkimuksiin.

”

"Apurahahakemuksissa korostuvat sairaudet, jotka koskettavat monia ja joihin kaivataan kipeästi ratkaisuja"

Syövät olivat jälleen Suomen Lääketieteen Säätiön apurahahaun yleisin tutkimusala. Suosituimmat tutkimusaiheet olivat rinta- ja eturauhassyövät sekä suoliston alueen syövät. Syöpäsairauksien jälkeen eniten apurahahakemuksia tuli neurologisiin sairauksiin ja lastentauteihin liittyviin tutkimushankkeisiin.

”Apurahahakemuksissa korostuvat sairaudet, jotka koskettavat monia ja joihin kaivataan kipeästi ratkaisuja. Lääketieteellisellä tutkimuksella edistetään jokaisen suomalaisen terveyttä”, Elenius sanoo.

Hakemuksissa näkyi myös pandemian vaikutus: apurahaa haettiin niin koronavirustaudin kuin papilloom- ja RS-viruksen sekä influenssan tutkimukseen.

Tänä vuonna Suomen Lääketieteen Säätiön apurahakausia pidennettiin 6, 12 ja 24 kuukauteen, joista eniten hakemuksia tuli uuteen kahden vuoden apurahaan. Ensimmäistä kertaa apurahoja pystyivät hakemaan myös hammaslääketieteen opiskelijat ja hammaslääkärit. Hakemuksia hammaslääketieteellisiin tutkimuksiin tuli kymmenkunta.

SELVITYS: SÄÄTIÖIDEN MERKITYS TUTKIMUKSEN RAHOITAJANA KASVANUT NOPEASTI

Kotimaisten säätiöiden rooli lääketieteellisten tutkimusten rahoittajana on kasvanut nopeasti, osoittaa kotimaisten lääketieteen säätiöiden teettämä selvitys, jolla kartoitettiin suomalaisen lääketieteellisen tutkimuksen rahoitusta, kokonaisnäkymää ja kehitystä. Yhteensä säätiöt ja kotimaiset rahat myönsivät vuonna 2020 rahoitusta alan tutkimuksiin lähes 100 miljoonalla eurolla.

Tutustu selvitykseen osoitteessa www.laaketieteensaatio.fi

+ Suomen Lääketieteen Säätiön Kannustus- apuraha 5 000 €

SÄÄTIÖ myönsi 25 000 euron edestä 5 000 euron suuruisia kannustusapurohoja väitöskirjaansa valmisteleville ja tutkijanuraansa aloitteleville lääkäreille. Apurahan sai viisi nuorta tutkijaa.

LL MINNA LEHTISALO, HELSINKI

BCRP-kuljettajaproteiinin merkitys lääkeaineiden farmakokinetiikassa ihmisillä

LL NORA MATTILA, ESPOO

Haimasyöpä ja veren hyytymisaktivaatio – markerit diagnostiikkaan ja ennusteen arviointiin

LL NIINA SISSALA, OULU

Äidin hypoksian vaikutus raskaudenaikaiseen aineenvaihduntaan ja raskausdiabetekseen

PAULA TEGELBERG, OULU

Metabolisen oireyhtymän ja sen eri komponenttien yhteys parodontaali-infektioon

LL ANNIINA TYNJÄLÄ, HELSINKI

Valtimojäykkyyden perinnöllinen tausta tyypin 1 diabeteksessa

HLL Paula Tegelberg / Kannustusapurahan saaja

"Toiveenani on tutkimuksen avulla lisätä tietoisuutta metabolisen oireyhtymän yhteydestä suun laaja-alaiseen infektioautiin, parodontiittiin."

Metabolinen oireyhtymä voi lisätä suun tulehdusten riskiä

HAMPAIDEN kiinnityskudossairauden eli parodontiitin taustalla on hampaiden pinnalle kerääntynyt bakteeripeite, joka aiheuttaa aluksi ientulehduksen oireita. Mikäli tilanteeseen ei puututa, tulehdus voi levitessään vaurioittaa syvempiä kudoksia aiheuttaen syventyneitä ientaskuja ja luukatoa.

"Vaikka hampaiden ympärillä olevat ientaskut ovat syviä ja tulehtuneita, oireita ei välttämättä ole. Suussa voi olla pinta-alaltaan tenispallon kokoinen tulehdus eikä ihminen edes huomaa sitä", HLL Paula Tegelberg kertoo.

Tegelberg tutkii väitöstyössään metabolisen oireyhtymän ja sen eri komponenttien yhteyttä parodontiittiin. Tiedetään, että lihavuus voi

aiheuttaa elimistössä matala-asteisen tulehduksen. Sellainen jyllää myös hampaiden kiinnityskudossairaudessa. Näyttäisi siltä, että jo lievästi kohonneet paastoglukoosiarvot ovat yhteydessä parodontaali-infektion merkkeihin.

Tegelbergin tavoitteena on lisätä hammas- ja yleislääkärin tietoisuutta metabolisten sairauksien yhteydestä parodontiittiin.

"Toiveena on, että lääkärit ohjaisivat herkästi hammaslääkärin tutkimuksiin potilaat, joilla on metabolinen oireyhtymä. Koko terveys hyötyy siitä, jos suu on mahdollisimman infektiovapaa."

LÄÄKÄRISEURA DUODECIM

Duodecimin Kannustusapuraha 5 000 €

SUOMALAINEN LÄÄKÄRISEURA Duo-
decim myönsi 200 000 euron edestä 5
000 euron suuruisia kannustusapura-
hoja väitöskirjaansa valmisteleville ja tutkijan-
uraansa aloitteleville lääkäreille. Apurahan sai
40 nuorta tutkijaa.

LL LUZ CABRERA, HELSINKI

Immuunisoluvälitteiset vasteet virus-
infektioihin

LL MIA ERIKSSON, HELSINKI

Masennuksen alaluokkien psykosomatiaa

LL TILDA HAHN, TAMPERE

Vatsavaltimon laajentuman hoidon tulokset

LL MILJA HEIKKINEN, KUOPIO

Amfetamiiniriippuvaisen käyttämän lääke-
hoidon vaikuttavuus

LO KRISTA HELIÖ, HELSINKI

Perinnölliset sydänlihassairaudet, kliininen
geenitestaus ja uudet suomalaiset geenilöydöt

LL KAROLIINA JALAVA, HELSINKI

Viiveen ja antibioottihoidon merkitys umpili-
särkkeen puhkeamiselle leikkausta odottaessa
– satunnaistettu tutkimus

LL FANNY JANSSEN SIGFRIDS, HELSINKI

Diabeteksen munuaistaudin kulku tyyppin 1
diabeteksessa

LL MARIKA KANGASNIEMI, OULU

Luonnollinen estrogeeni yhdistelmäehkäisy-
sä: vaikutukset aineenvaihduntaan ja hormo-
nitasoihin verrattuna etinyyliestradioliin

LL ULLA KARHUNEN-ENCKELL, TAMPERE

Rintasyövän resektiovolyyymiin vaikuttavat
tekijät ja vaikutus hoitotulokseen

LL TIINA KAUPPILA, HELSINKI

Maitosiedätyksen pitkäaikaistulokset

LL KAI JUHANI KAUPPINEN, HELSINKI

HIV-lääkkeiden vaikutus ohutsuolen alku-
osaan – mahdollinen selittävä mekanismi
vastakkaisille muutoksille painoon ja muihin
metabolisiin muutuksiin.

LL JANETTE KEMPPAINEN, OULU

Glymfaattiset pulsaatiot ja akvaporiini-4:n
ekspressio neurologisissa sairauksissa.

LL LINDA KUJALA, HELSINKI

Lasten keuhkokuumeen taudinkuvan vaike-
usasteen arviointi transkriptomianalyysin
avulla

LL LINDA KUJANPÄÄ, OULU

Monirakkulaisen munasarjaoireyhtymän lii-
tännäissairaudet ja oireyhtymän vaikutukset
työkykyyn

LL ANNA LAURY, HELSINKI

Kohti ennustavampaa korkea-asteisen seroo-
sin munasarjasyövän diagnostiikkaa – spati-
aalinen transkriptomiikka tekoälypohjaisen
kuva-analytiikan tukena

LL JOONAS LEHIKONEN, HELSINKI

EBV ja MS-taudin molekyylibiologia.

LL SAARA LEHTIRANTA, OULU

Lasten nestehoito

LL VÄINÖ LITHOVIUS, HELSINKI

Kantasolusaarekkeiden käyttö synnyynnäisen hyperinsulinismin lääkehoidon kehittämissessä

LL JOHANNA LUMME, OULU

D-vitamiinipitoisuudet väestössä ja naisten lisääntymisterveyden kannalta

LL TUOMAS MAJURI, OULU

Hyvä ennuste ja siihen liittyvät tekijät skitsofreniassa ja muissa psykooseissa

LL SUVI MATTILA, OULU

Laaja hengitystiepatogeenien vieridiagnostiikka lasten hengitystieinfektioissa

LL HEIDI OEHLANDT, TURKU

Korvatorven vajaatoiminnan diagnostiikka ja hoito

LL AINO PEURA, HELSINKI

MYC-välitteisen immuunisuppression mekanismit

LL HILLA-MAARIA PÖYRY, OULU

Äkillisesti sairastuneen lapsen etäarviointi

LO ROOSA RAHUNEN, OULU

4 β -hydroksikolesteroli sydäntapahtumien ennustajana

LL MERVI RAUTALIN, HELSINKI

Rintasyöpäkirurgian vaikuttavuus elämälaatuun

LL SARA SAINIO, HELSINKI

Uudet lääkinälliset laitteet nenätukkoisuuden hoidossa

LL ANNI SAUNAJOKI, OULU

Sokerirasituskokeen yhden tunnin sokeriarvon yhteys tyyppin 2 diabetekseen ja siihen liittyviin komplikaatioihin

LL SARA SAVOLA, HELSINKI

Primaarinen ikätauopatia (PART) väestöpohjaisessa Vantaa 85+ tutkimuksessa

LL MAIJA SEPPÄ-MOILANEN, HELSINKI

Keskosten unenaikainen hengitys ja hengitystauot

LL KATRI SILVENNOINEN, KUOPIO

Transkraniaalinen magneettistimulaatio perinnöllisissä epilepsioissa

LL NELLI SUOMINEN, TURKU

HPV-viruksen siirtyminen vanhemmilta lapsille

LL TIMO TARVAINEN, HELSINKI

Haimakirurgian komplikaatiot ja keinoja niiden vähentämiseksi

LL REETTA TUOMINEN, HELSINKI

Raskauden jälkeinen erkauma

LL KAROLIINA UUSITALO, TURKU

Pikkukeskosena syntyneiden lasten neurokognitio ja aivokuvantamislöydökset 11 ja 13 vuoden iässä

LL JUKKA VANHANEN, HELSINKI

Aivojen magneettistimulaatio kroonisen neuroopaattisen kivun hoidossa

LL HENRI VASARA, HELSINKI

Leikkauksella hoidettujen kyynärvarren murtumien komplikaatiot ja kuntoutus

LL ERIK VESKIMÄE, TAMPERE

Korkean riskin virtsarakkosyövän leikkaustekniikan ja perioperatiivisen hoidon kehitys

LL LAURA YLIKAUMA, OULU

Verenkiertojärjestelmän monitorointi

LO SALLA YLÄ-HERTTUALA, KUOPIO

Vaikean uniapnean aivomuutokset ja niiden varhaisdiagnostiikan kehittäminen

Eka-apuraha 2 500 €

SÄÄTIÖ jakoi tutkimustyötään aloittaville lääketieteen opiskelijoille ja lisensiaateille 2 500 euron suuruisina Eka-apurahoina 137 500 euroa. Apurahan saajia oli 55.

LO = lääketieteen opiskelija

LO JUHO AALTONEN, HELSINKI

Laskennalliset menetelmät lievän aivovamman diagnostiikassa

LL NOORA AHLHOLM, HELSINKI

Ei-alkoholiperäiseen rasvamaksatautiin liittyvän edenneen fibroosin esiintyvyys perheissä ja siihen vaikuttavat geneettiset syyt ja elintapatekijät.

LL VILLE AIRAKSINEN, HELSINKI

Raskaudenaikaiseen masennukseen assosioituvat ravitsemukselliset, mikrobialiset ja HPA-akselin muutokset ja toiminta: väestöpohjainen pitkittäistutkimus

LT SA'ED ALMASARWEH, KUOPIO

Kuvantamismenetelmien luotettavuus kasvainten poistoreunojen arvioinnissa rinnan osa-poisto leikkauksen yhteydessä

LL NADJA ANIS, HELSINKI

Liikunnan vaikutukset syömishäiriöihin nuoruusikäisillä ja nuorilla aikuisilla

LO ALEKSANTERI ASIKAINEN, HELSINKI

Lukinkalvonalaisen verenvuodon kuolleisuus ja sen muutokset suomalaisväestössä – 10 000 tautitapauksen kansallinen rekisteritutkimus viimeisen 20 vuoden ajalta.

LL IDA AULANKO, HELSINKI

COVID-19 -pandemian vaikutukset terveydenhuoltohenkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin

LO ACHOL BHOWMIK, TURKU

PET-diagnostiikka tulehduksellisissa suolistosairauksissa

LO LEON CSONKA, TAMPERE

PEF- ja FEV₁-mittaukset astmaan liittyvän keuhkoputkien supisteluaiumuksen ja sen vaihtelun havaitsemisessa

LL SUVI HARTIKAINEN, KUOPIO

Ketoainepitoisuuden yhteys sydänlihaksen glukosimetaboliaan ja sen hyödyntäminen inflammatoristen sydänsairauksien kuvantamisessa

LL NIKO HILTUNEN, OULU

Luontainen ja hankittu immuunivaste ohutsuolen neuroendokriinisissa kasvaimissa

LL SAARA HUOPONEN, TURKU

Metoheksitaalin adjuvanttina käytettävän raseemisen pienannoksisen ketamiinin vaikutus postoperatiiviseen päänsärkyyn ja pahoinvointiin ECT-potilaiden hoidossa

LL MAIJA HUUSKONEN, TAMPERE

Kirurgisen kudostallin rakentaminen: kantasoluista erilaistetuilla endoteelisoluilla tehtävä sarveiskalvon endoteelisiirto

LO ANNIINA HYVÄKKÄ, TURKU

Metastasoituneen kastroatioresistentin eturauhassyövän uudet hoitomahdollisuudet

LL SANNI HYVÖNEN, HELSINKI

Perheen elintapojen ja ympäristötekijöiden vaikutus lapsen infektioherkkyyteen ensimmäisen ikävuoden aikana

LO SUVI JOKIRANTA, HELSINKI

COVID-19: diagnostinen herkkyys ja immunologiset seuraukset

LL SAARA JÄNTTI, TAMPERE

COVID-19 pandemian vaikutus sairaalapäivystysten käynteihin sekä päivystyksellisiin leikkauksiin

LO TIINA JÄNTTI, TAMPERE

Lääkeaineiden käytön, sukutaustan ja endometriosisin vaikutus munasarjasyövän aggressiivisuuteen ja diagnoosin jälkeiseen kuolemanriskiin, munasarjasyöpädiagnoosia edeltävät oireet ja asuinpaikan merkitys munasarjasyövän ennusteeseen

LL HEIDI KAPRIO, TURKU

Uudet fuusiogeenit syövässä

LO ANTTI KARVANEN, HELSINKI

Datalähtöinen kausaalipäätelmä raskaudenai-kaisten lääkkeiden käytön vaikutuksista lapsen päätetapahtumiin

LL TOMMI KESKI-FILPPULA, OULU

Tekoälyn käyttökohteet keuhkokuvien tulkinnaissa.

LL MARJA KOVALA, HELSINKI

Membranoproliferatiivinen glomerulonefriitti – tyyppinen vaurio HUS-alueella vuosina 2006–2017

LL MIIA KUISMA, TAMPERE

Seerumin transglutaminaasi 3 vasta-aineet ja ihokeliakia

LL LAURA KÄRNÄ, TAMPERE

Työikäisen potilaan rannemurtumaleikkauksen jälkeinen 2 viikon kipsihoito verrattuna välittömään liikeharjoitteluun – randomoitu, kontrolloitu monikeskustutkimus

LL ATTE LAHTINEN, HELSINKI

Perinnöllisten tekijöiden vaikutus hematopoeettisen kantasolusiirron onnistumiseen

LL ALEKSI LAITINEN, VAASA

Aikuisiällä alkaneen diabeteksen uusien alaryhmien erityispiirteet ja liitännäissairaudet Vaasan diabetesrekisterissä

LO LAURI LAVIKAINEN, HELSINKI

Laskimotukosten ja verenvuotojen toimenpitekohtaiset riskit gastroenterologisessa ja gynekologisessa kirurgiassa: systemaattisten kirjallisuuskatsauksien, mallinnusten ja meta-analyysien sarja

LL ANU LEHTINEN, OULU

Vastasyntyneen kielijänne: prospektiivinen suun rakennevariaatioiden ja niiden toiminnallisten vaikutusten seurantatutkimus sekä kireän kielijänteen hoidon randomoitu, kontrolloitu tutkimus

LO RASMUS LIUKKONEN, TAMPERE

Lonkka- ja polvitekonivelen uusintaleikkaus tekonivelinfektion seurauksena – potilaslähtöisten tekijöiden, leikkaustekniikan sekä taudinaiheuttajan vaikutus lopputulokseen ja ennusteeseen

LL Osma Rautila / Eka-apurahan saaja

"Toiveena on, että saamme tunnistettua ALS:in eri tautimuodot ja muodostettua alakategorioita. Sitä kautta voidaan myös löytää keinoja täsmähoitojen kehittämiseen."

Luvassa tarkempaa diagnostiikkaa ALS-potilaille

LIKEHERMOJA RAPPEUTTAVAAN amyotrofiseen lateraaliskleroosiin eli ALS:iin sairastuu Suomessa vuosittain noin 140 ihmistä. Kyseessä on perinnöllinen sairaus, jonka edetessä lihakset menettävät hermoyhteytensä, heikkenevät ja surkastuvat. Parantavaa lääkettä ALS:iin ei ole.

LL Osma Rautila selvittää tutkimuksessaan ALS:iin liittyviä perinnöllisiä muutoksia.

"Tarkempi diagnostiikka auttaisi paitsi enustamaan taudin kulkua, myös kohdistamaan mahdolliset tulevat lääkehoidot potilaille, jotka niistä hyötyvät", Rautila kertoo.

Hän uskoo, että tulevaisuudessa ALS jakautuu useisiin eri alakategorioihin, kuten esimerkiksi syövät. Tiedetään, että Suomessa

sairaudesta on kaksi eri päätyyppiä, joihin liittyvät erilaiset muutokset perimässä. Näiden tautimuotojen lisäksi on iso joukko perinnöllistä ALS:ia sairastavia, joiden geneettistä taustaa ei vielä tunneta.

"Etsimme suomalaisten ALS-potilaiden perimästä tautiin liittyviä muutoksia koko genomin analysointiin pohjautuvilla long-read-tekniikoilla. Sairaus on Suomessa maailmanlaajuisesti vertailtuna melko yleinen, ja meillä on rikastunut tiettyjä geenimuutoksia", Rautila kertoo.

Rautilan mukaan perimää analysoimalla voidaan päästä myös taudin syyn jäljille ja löytää keinoja lääkehoitojen kehittämiseen.

LO ANNIINA MERTANIEMI, OULU

Kollageeni-prolyyli-4-hydroksylaasit bleomy-siinillä indusoidussa keuhkofibroosissa

LL MIKKO MIETTINEN, HELSINKI

Isovarpaan tyvinivelen nivelrikon kirurgisen hoidon teho – HARD-tutkimus

LL ULLA MIKKONEN, KUOPIO

Monimuotoinen motivoiva elintapainterventio osana masennuksen hoitoa perusterveydenhuollossa

LL ANSSI MYKKÄNEN, HELSINKI

Farmakokinetiikan geneettinen vaihtelu: tutkimuksia diabetes- ja lipidilääkkeillä

LL SARA MÖRÖ, HELSINKI

3S – School, Sports and Social media: Associations with health in young females.

LL NOORA NILSSON, TAMPERE

Ihokeliakian pitkäaikaisennuste

LO EERO PIRHONEN, OULU

Psykoosilääkkeiden off label -käyttö Pohjois-Suomen Syntymäkohortissa 1966.

LL RIINA PIRONETTI, TAMPERE

Tyypin 1 diabetesta sairastavien lasten ja nuorten psykososiaaliset ja sosioekonomiset taustat ja niiden vaikutus verensokeritasapainoon

LO ELLA PORRA, HELSINKI

Somatostaiinia ilmentävien interneuroneiden TrkB-neurotrofiinireseptorin vaikutus hermostoverkkojen plastisuuteen sekä plastisuuteen liittyvien molekyylien ilmentämiseen poistogeenisillä hiirillä kokaiiniaddiktiota jäljittelevässä tutkimusasetelmassa

LL ANNI RAJAMÄKI, TAMPERE

Polven tekonivelleikkauksen jälkeisen kivun ja toimintakyvyn ennustaminen tekoälyn avulla, polven tekonivelleikkauksen jälkeiset kudosreaktiot ja tekonivelen muoviosan paksuuden vaikutus uusintaleikkausriskiin

LO AMANDA RANTA, STANFORD, KALIFORNIA, YHDYSVALLAT

Insuliiniresistenssin ja kardiometabolisen riskin integroivaa genomiikka

LL VILLE RANTASALO, TURKU

Aneurysmien ja ateroskleroosin yhteisesiintyvyyt

LL OSMA RAUTILA, HELSINKI

Geneettiset strukturaaliset variantit ja ALS

LL MILJA REIJONEN, TAMPERE

Magneettikuvantamisen multiparametrinen tekniikoiden kvantitatiivinen hyödyntäminen munasarjakasvaimissa

LL MIIKA ROIHA, HELSINKI

Nuorten aikuisten lannerangan välilevypullistuman leikkaushoidon pitkäaikaisennuste

LL NINJA SAVONIUS, HELSINKI

Kohdunpoistoleikkauksen jälkeinen infektio: vertaileva, lumekontrolloitu tutkimus atsitromysiinin ja kefuroksiimin käytöstä antibiootti-profylaksiana

LL KRISZTINA SIPOS, ESPOO

Paikallisesti annosteltu traneksaamihappo vähentää leikkauksen jälkeisiä verenvuotoja rintojen pienennysleikkauksissa

LL KAISA TAAVELA, TAMPERE

Onkogeenisen HPV-infektion merkitys syövänkehityksessä ja vaikutukset seksuaalisuuteen

LO LINDA TYYNELÄ, KUOPIO

LOVA-tauti (longstanding overt ventriculomegaly in adults): radiologiset löydökset ja hoitutulokset LOVA-potilailla

LO ANTTI-PEKKA UUSIMAA, OULU

Ultraäänitutkimuksen rooli polvinivelen tautitilojen diagnostiikassa

LL ERIKA UUSITUPA, TURKU

Lasten RS-virusinfektioiden epidemiologia ja kliininen kuva

LL NELLI VANHAPIHA, HELSINKI

Peritonsillaarisen tulehduksen sylkirauhasetiologia ja etiologisten tekijöiden vaikutus hoidon kohdentamiseen ja seurantaan.

LL REETTA VARPULA

Covid-19 infektion vaikutus raskauksiin ja synnytyksiin Suomessa 2020–2022

LO HENRY VILLENHEIMO, OULU

Viruksenkefaliittien geneettinen alttius ja uudet biologiset mekanismit

LL VERNERI VIRTANEN, TURKU

BRCA2-mutaatioiden vaikutukset eturauhas-syövän mikroympäristöön ja caldesmonin rooli hoitoresistenssin ja etäpesäkkeiden kehittymisessä eturauhassyövässä

LO ARNO YLITALO, TURKU

Clever-1 myeloisissa leukemioissa ja sen kohdentaminen immunoterapeuttisesti osana parantavaa yhdistelmähoitoa.

Opetuksen apurahat 24 960 €

KOULUTUS- JA KONGRESSIAPURAHAT, YHTEENSÄ 3 000 €

LT OUTI AINI ELINA ÄYRÄS, 1 000 €

AMEE 2022 Lyon

LT EWA MARIA JOKINEN, 2 000 €

The International Conference on Residency
Education (ICRE), Montreal, Kanada

TUTKIMUSAPURAHAT, YHTEENSÄ 19 460 €

LL SOFIANNA EINI OJALA, 3 410 €

"Kirurgian peruskoulutuksen ja erikoistumis-
koulutuksen nykytila, haasteet ja
kehityskohteet Suomessa"

LL NATASHA-MAARIA ALEXANDRA SIMONEN, 3 410 €

"Simulaatiokoulutus intubaatiotarkistuslistan
käyttöönnotossa ja sen vaikutukset ryhmän toi-
mintaan hengitystien turvaamistilanteessa
teho-osastolla "

KÄTILÖ (YAMK), SEKSUAALINEUVOJA, VÄITÖSKIRJATUTKIJA SANNA-MARI MANNINEN, 3 410 €

Seksuaalilääketieteen opetus Suomessa: Kan-
sallinen tutkimus terveystieteiden keskuksille, lää-
ketieteen opiskelijoille ja kättilöopiskelijoille

ENSIHOITAJA (YAMK) MARKO TAPANI TO- LONEN, 3 410 €

Lapsen hengitysvaikeuden tunnistamisen
oppiminen

LT, TYÖTERVEYSHUOLLON

ERIKOISLÄÄKÄRI MINNA MAJURI, 2 910 €

Työterveyshuollon erikoislääkärin koulutus - nyt
ja tulevaisuudessa

TtT, FT, TERVEYSTIETEEN OPETTAJA RIIKKA TUULIA HOLOPAINEN, 2 910 €

Yläraajan rasisairaudet - Käypä hoidosta
käytäntöön, pilottitutkimus

MUUT, YHTEENSÄ 2 500 €

NEUROLOGIAN DOSENTTI KAARLO MIKKO JUHANIKALLELA, 2 500 €

Neurobasket.fi -päivitys

TUTKIJAPORTTI MADALTA KYNNYSTÄ TUTKIMUSTYÖN ALOITTAMISEEN

Duodecimin ja Suomen Lääketieteen
Säätiön ylläpitämä Tutkijaportti jul-
kaistiin 20.5.2021 osoitteessa tutkija-
portti.fi.

Tutkijaportti kokoaa yhteen paik-
kaan kattavasti tietoa, jota syventävien
opintojen ja väitöskirjan tekijät tarvit-
sevat päästäkseen alkuun lääketieteen
ja hammaslääketieteen alojen tutki-
mustyössä.

- Tutkijaportti madaltaa nuorten tut-
kijoiden kynnystä aloittaa tutkimustyö,
säästää aikaa ja parantaa lääketieteelli-
sen tutkimuksen laatua, kun keskeiset
asiat on organisoituina ja helposti löy-
dettävissä, sanoo Lääketieteen Säätiön
asiamies Jouni Lounasmaa.

Rahastot, joista apurahoja on myönnetty vuonna 2022

APURAHAPÄÄTÖSTEN VALMISTELU

Säätiön apurahapäätökset valmisteltiin kolmessa asiantuntijaelimessä: tutkimusryhmän perustajan, palaa- van tutkijan ja uudet tutkimusavauk- set -apurahahakemukset arvioi säätiön apurahavaliokunta. Eka-, kannustus- ja tutkimusapurahahakemukset arvi- oi säätiön stipendivaliokunta. Post doc -hakemukset arvioi post doc -poolin asiantuntijaryhmä.

RAHASTO	MYÖNNETTY 2022
A. E. Vehmaksen rahasto	10 000 €
Aarno ja Jenny Piponiuksen rahasto	13 500 €
Aino Eerolan rahasto	309 500 €
Anna-Kaisa Nikalin nimikkorahasto	10 000 €
Eero Matti Ranisen rahasto	270 000 €
Kliinisen kemian tutkimussäätiön rahasto	2 500 €
Lilljan säätiön rahasto	48 500 €
Lääketehtas Orionin tieteellinen tutkimusrahasto	372 000 €
Maija ja Matti Vaskion rahasto	530 000 €
Paavo ja Veikko Pirilän rahasto	20 000 €
Planmeca-Planmed rahasto	5 000 €
Roland, Marita ja Patricia Freundin rahasto	80 000 €
Sinikka ja Seppo Heikkilän rahasto	5 000 €
Suomen Lääketieteen Säätiön kantarahasto	532 500 €
Tauno Putkosen rahasto	42 000 €
Teemu Pohjanpellon rahasto	5 000 €
Vieno Mirjam Rissasen rahasto	10 000 €
Winthrop lääkeyhtymän tutkimusrahasto	5 000 €
Pohjolan ja Suomi-yhtiön lääketieteen palkintorahasto	20 000 €
LÄÄKETIETEEN SÄÄTIÖN APURAHAT JA PALKINNOT YHTEENSÄ	2 295 000 €

RAHASTO	MYÖNNETTY 2022
Viktor Fagerströmin rahasto	15 000 €
Aini Nevanderin rahasto	15 000 €
Aino ja Akseli Koskimiehen rahasto	30 500 €
Gust. Rud. Idmanin rahasto	140 000 €
DUODECIMIN KANNUSTUSAPURAHAT YHTEENSÄ	200 000 €

POHJOLA-PALKINTO

Perinnöllisyys- lääketieteen pioneeri

Pohjolan lääketieteen palkinto, 20 000 euroa, myönnettiin tammi-kuussa 2022 tutkimusprofessori Helena Kääriäiselle. Hän on tehnyt urauurtavaa työtä perinnöllisten sairauksien parissa.

HELENA KÄÄRIÄINEN on erikoistunut harvinaissairauksiin, geenidiagnostiikkaan ja ennustavaan geenitautukseen. Hän on muun muassa tunnistanut Rapadilino-oireyhtymän, jota ilmenee Suomessa tavallista enemmän, sekä löytänyt tautiin liittyvän geenin ja mutaation.

”Olen hyvin iloinen ja otettu tästä palkinnosta, ja toivon, että se tuo näkyvyyttä harvinaissairauksien parissa tehtävälle työlle”, Kääriäinen toteaa.

Harvinaissairauksia on luokiteltu noin 7 000–8 000, mutta parantavaa hoitoa on olemassa vain muutamaan kymmeneen. Diagnostiikka ja tautien ymmärtäminen kuitenkin kehittyy jatkuvasti.

Helena Kääriäinen on työskennellyt Helsingin ja Turun yliopistoissa sekä tutkimusprofessorina Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa, jossa hän on ollut edistämässä muun muassa

biopankkien toteuttamista ja niihin liittyvää lainsäädäntöä. Hän on vaikuttanut myös monissa perinnöllisyyslääketieteen kansainvälisissä tehtävissä ja osallistunut aktiivisesti genetiikkaa koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Suomen Lääketieteen Säätiön jakama 20 000 euron suuruinen palkinto myönnetään suomalaiselle lääkärille huomattavasta kansallisesta ja kansainvälisestä elämäntyöstä lääketieteen alalla. Palkinto pohjautuu Pohjola-yhtiöiden Suomen Lääketieteen Säätiölle tekemään lahjoitukseen.

Viimeisimmät Pohjolan lääketieteen palkinnon saajat

2022	Professori Helena Kääriäinen	2013	Professori Martti Kekomäki
2021	Professori Sirkka Keinänen-Kiukaanniemi	2012	Professori Marja-Riitta Taskinen
2020	Professori Eija Kalso	2011	Pääjohtaja Vappu Taipale
2019	Professori Markku Mäki	2010	Professori Jussi Huttunen
2018	Professori Marjukka Mäkelä	2009	Professori Hilkka Soininen
2017	Professori Markku S. Nieminen		
2016	Dosentti Aarno Kari		
2015	Professori Matti Uusitupa		
2014	Professori Inkeri Elomaa		

Joulukeräys 2022

Lahja
terveydelle

Lahjoitus Suomen Lääketieteen Säätiölle on lahja koko Suomen kansalle, sillä suomalais-ta lääketieteellistä tutkimusta tehdään meistä jokaisen hyväksi.

Lahjoittamalla esimerkiksi yrityksen joulutervehdyksiin varatut rahat Suomen Lääketieteen Säätiön joulukeräykseen, tuet suo-

malaista lääketieteen tutkimusta. Kaikki lahjoitukset ohjataan lyhentämättöminä lääketieteen tutkijoille ja opiskelijoille apurahojen muodossa. Keräykseen lahjoittaneet yritykset saavat sähköpostilla linkin, josta voivat ladata käyttöönsä valmiit viestintämateriaalit. **Lue lisää:** www.laaketieteensaatio.fi

Voit ohjata tukesi itsellesi tärkeään kohteeseen.

Jokainen lahjoitus on meille tärkeä. Voit tehdä yleislahjoituksen tai valita, mille lääketieteen alalle haluat lahjoituksesi kohdentaa.

Voit tehdä lahjoituksen Suomen Lääketieteen Säätiön

lahjoituskaupassa osoitteessa www.laaketieteensaatio.fi/lahjoitukset. Lahjoitussivuston kautta voit ohjata tukesi itsellesi tärkeään kohteeseen valitsemalla, mitä lääketieteen tutkimusalaan haluat tukea.

Keuhkosairaudet

Auta hengittämään helpommin

Ihotaudit

Ihotauti ulottuu pintaa syvemmälle

Tartuntatautien tutkimus

Ratkaisuja epidemioihin ja vieraita mikrobeja vastaan

Kansanterveystyö

Suomalaisten terveyden tueksi

Silmäkirurgia

Kirkasta monen maailma

Lääketieteen teknologia

Innovaatioita terveyden hyväksi

Syöpätaudit

Joka kolmas suomalainen kokee syövän elinaikanaan

Lasten- tai nuortenpsykiatria

Tukea mielenterveydelle

Sydän- ja verisuonitaudit

Pidä yllä elämän sykettä

Lääketutkimus

Parannuskeinoja nykyisiin ja tuleviin sairauksiin

Yleislahjoitus lääketieteen tutkimukseen

Tutkimus turvaa tulevaisuuden

